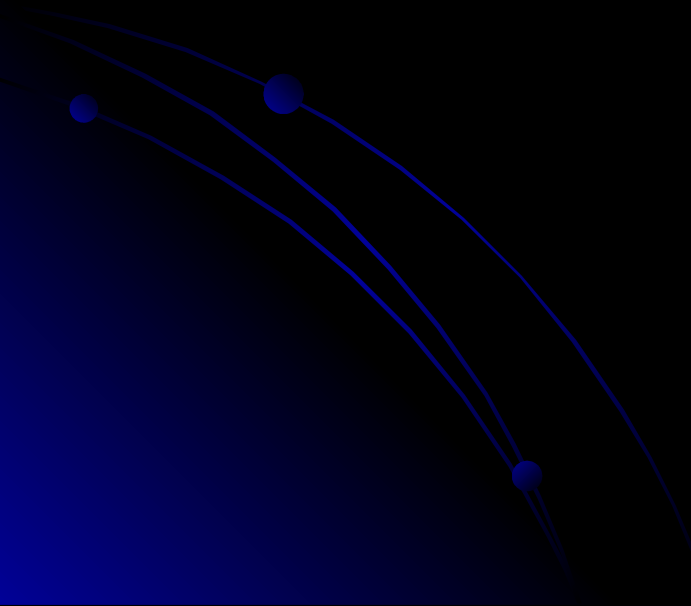

FORMULA 1

- **Formula 1** (kratica **F1**) je najvišji razred motošporta, kot ga označuje FIA, krovna avtomobilistična organizacija
- Ime športa, Formula 1, označuje da gre za najnaprednejšo in serijo na najvišjem tekmovalnem nivoju od vseh serij formul.
- Formulo 1 nadzoruje FIA s tehničnimi in športnimi pravili.

Zgodovina

- Korenine Formule 1 so v evropskih dirkah za Veliko nagrado, ki so se začele v dvajsetih in tridesetih letih.
- Prva dirka svetovnega prvenstva Formule 1 je bila Velika nagrada Britanije 1950 na dirkališču Silverstone
- V premierni sezoni 1950 je sodelovalo osemnajst moštev, toda zaradi velikih stroškov so mnoga hitro zapustila šport.
- Svetovno prvenstvo konstruktorjev pa je bilo uvedeno s sezono 1958.
- Premierno sezono Formule 1 leta 1950, je osvojil Italijan Nino Farina z Alfo Romeo.

- V sezoni 1981 je bila podpisana prva *Pogodba Concorde*, ki je vezala moštva za nastopanje v Formuli 1 do izteka pogodbe in jim zagotavljala delež od prodaje televizijskih pravic, kar je končalo vojno med FIO in FISO in omogočilo, da je Bernie Ecclestone pridobil popoln finančni nadzor nad Formulo 1.
- Na veliki nagradi San Marina leta 1994 se je Ayrton Senna smrtno ponesrečil v ovinku *Tamburello*, FIA je po tem tragičnem koncu tedna, ko se je na kvalifikacijah smrtno ponesrečil tudi Roland Ratzenberger, močno dvignila varnostne standarde v Formuli 1. Od takrat se ni na dirkah Formule 1 smrtno ponesrečil noben dirkač več.

- Formulo 1 nadzoruje FIA s tehničnimi in športnimi pravili. Formula One Management (FOM) pa je lastnik komercialnih pravic Formule 1 in predstavnik za odnose z javnostmi. FOM, vodi Bernie Ecclestone že odkar obstaja v tej obliki. Je tudi lastnik komercialnih pravic imen moštev, logotipov Formule 1 in vse medijske vsebine povezane s Formulo 1. Delno financira dirkališča in moštva v tistih delih sveta, kjer Formula 1 še ni uveljavljena. Koordinacijo načrtovanja in vodenja dirk vodi FIA. FOM je zadolžen še za uradno spletno stran Formule 1, kjer so navedena tudi pravila, ki pa jih postavlja FIA.

Dirkalnik formule 1

- Moderni dirkalniki Formule 1 so enosedezni dirkalniki z motorjem zadaj, odprto školjko (*cockpitom*), kolesi ter relativno velikimi sprednjimi in zadnjimi krilci. Šasija je narejena večinoma iz karbonskih vlaken, kar jo naredi lahko, a tudi močno in trdo. Celoten dirkalnik z motorjem, gorivom in dirkačem tehta le 605kg.
- Drugi velik faktor za nadzorovanje hitrosti dirkalnikov v ovinkih je dizajn pnevmatik. Vsaka pnevmatika ima čez celotno površino štiri profile, kar omeji mehanski oprijem s stezo in s tem zmanjša hitrosti v ovinkih.
- Motorji so navadni in omejeni na 2.4L. Motorji se vrtijo blizu 20,000 vrtljajev na minuto in lahko proizvajajo moč 740KM (552kW). Uporabljajo neosvinčeno gorivo, ki je zelo podobno splošno dostopnem na bencinskih črpalkah. Olje, ki maže in ščiti motor pred pregrevanjem, je po viskoznosti zelo podoben vodi.

- Dirkalniki lahko presežejo hitrosti 350 km/h na nekaterih dirkališčih. Kljub omejitvam glede aerodinamike, pri 160 km/h dirkalniki proizvajajo aerodinamični podtlak, ki je enak teži dirkalnika in pogosto ponovljena trditev, da lahko dirkalniki Formule 1 vozijo po stropu, v teoriji drži, čeprav ni bila nikoli preizkušena. Pri polni hitrosti je podtlak dva in pol krat večji od teže dirkalnika. To pomeni, da lahko dirkalniki v ovinkih dosežejo bočne sile, ki so enake štiri in pol krat sile gravitacije (4.5 G) - visoko zmogljiv cestni dirkalnik lahko doseže približno 1 G.

Kvalifikacije

- Dirka Formula 1 poteka cel konec tedna, začne se z dvema prostima treningoma v petek in enim v soboto, nato pa so na vrsti kvalifikacije.
- V prvem delu kvalifikacij lahko vseh 22 dirkačev v petnajstih minutah odpelje neomejeno število krogov, šteje pa le najhitrejši krog. Najpočasnejših šest dirkačev izpade in glede na dosežene čase zasedejo zadnjih šest mest na štartni vrsti.
- Ostali napredujejo v drugi del kvalifikacij, ki z razliko da je šest dirkačev manj, poteka po enakem sistemu kot prvi del. Najpočasnejših šest dirkačev izpade in glede na svoje čase zasedejo 11-to do 16-to mesto na štartni vrsti.
- Najhitrejših deset dirkačev pa napreduje v tretji, finalni del kvalifikacij. Dirkači morajo finalni del kvalifikacij pričeti s količino goriva, ki jo bodo imeli na štartu dirke. Po koncu dovoljenega časa lahko dirkači še končajo svoj tekoči krog, nato pa glede na dosežene čase zasedejo prvih deset mest štartne vrste.

Dirka

- Dirka se začne s tem, ko dirkači zasedejo svoja mesta na štartni vrsti, glede na rezultate iz kvalifikacij. Dirkač se lahko tudi odloči za štart iz boksov v primeru težav z dirkalnikom tik pred štartom. V takem primeru mora počakati, da vsi dirkači peljejo mimo izhoda iz boksov, preden lahko zapelje na stezo.
- Štart dirke označujejo luči nad ciljno-štartno ravnino. Dirke so dolge okrog 305 kilometrov in so omejene na dve uri, ponavadi pa trajajo okrog ure in pol. Med dirko lahko dirkači opravijo enega ali več postankov v boksih, ko zamenjajo pnevmatike in dolijejo gorivo.
- Zmagovalec dirke je tisti dirkač, ki najhitreje prevozi vnaprej določeno število krogov. Ko le-ta še zadnjič prevozi ciljno črto, ostali dirkači le še dokončajo svoj tekoči krog, ne glede na to koliko krogov jim še manjka do končne razdalje.
- FIA podeljuje točke najhitrejšim osmim dirkačem in njihovim moštvom po sistemu 10-8-6-5-4-3-2-1 (zmagovalec dobi deset točk, drugi osem, itd).

- Zmagovalca prvenstva sta dirkač in moštvo, ki imata na koncu sezone največje število točk. V primeru izenačenosti je zmagovalec tisti, ki je dosegel več zmag (če je tudi to izenačeno, odloča večje število drugih mest, nato tretjih, itd)

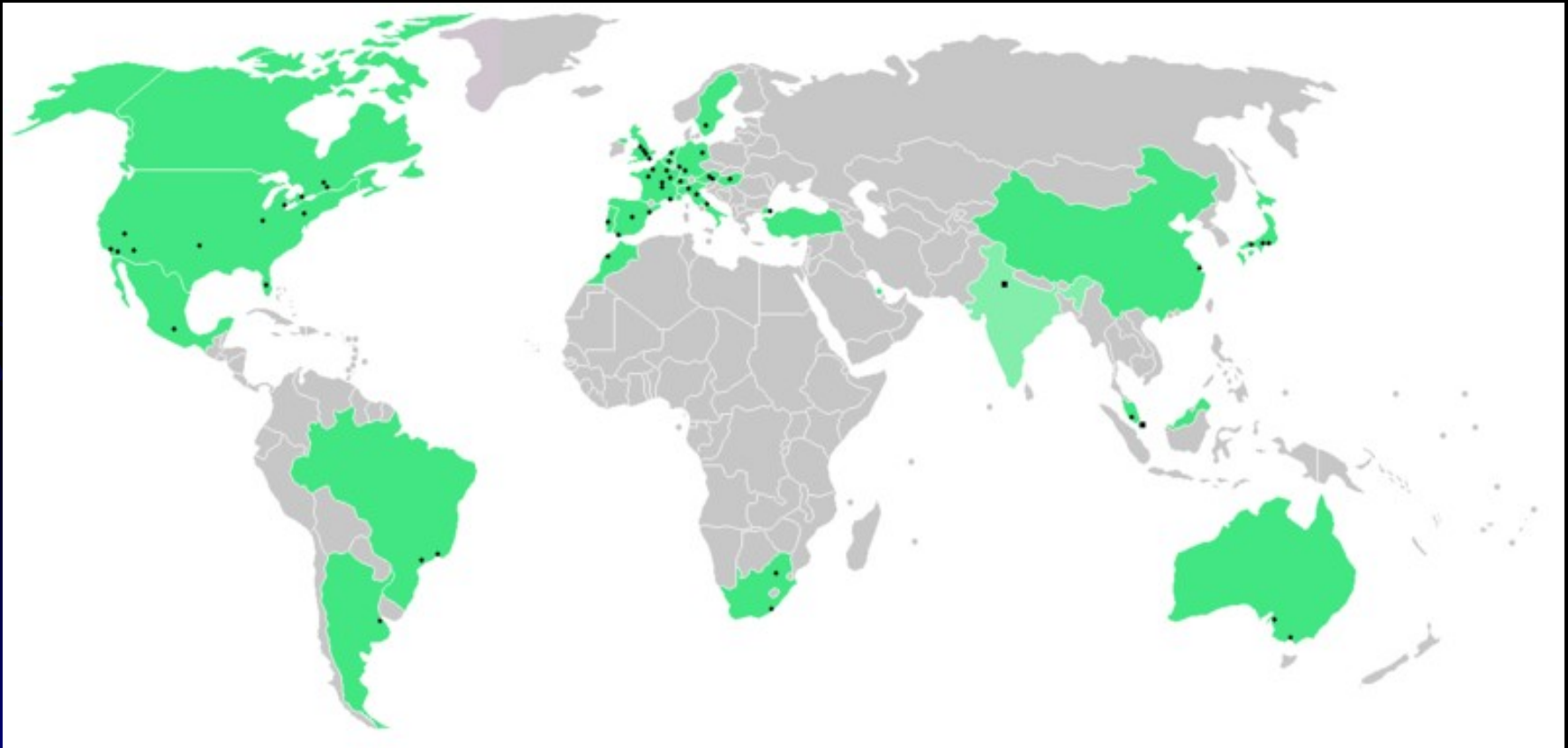
Pokal za dirkaški naslov prvaka

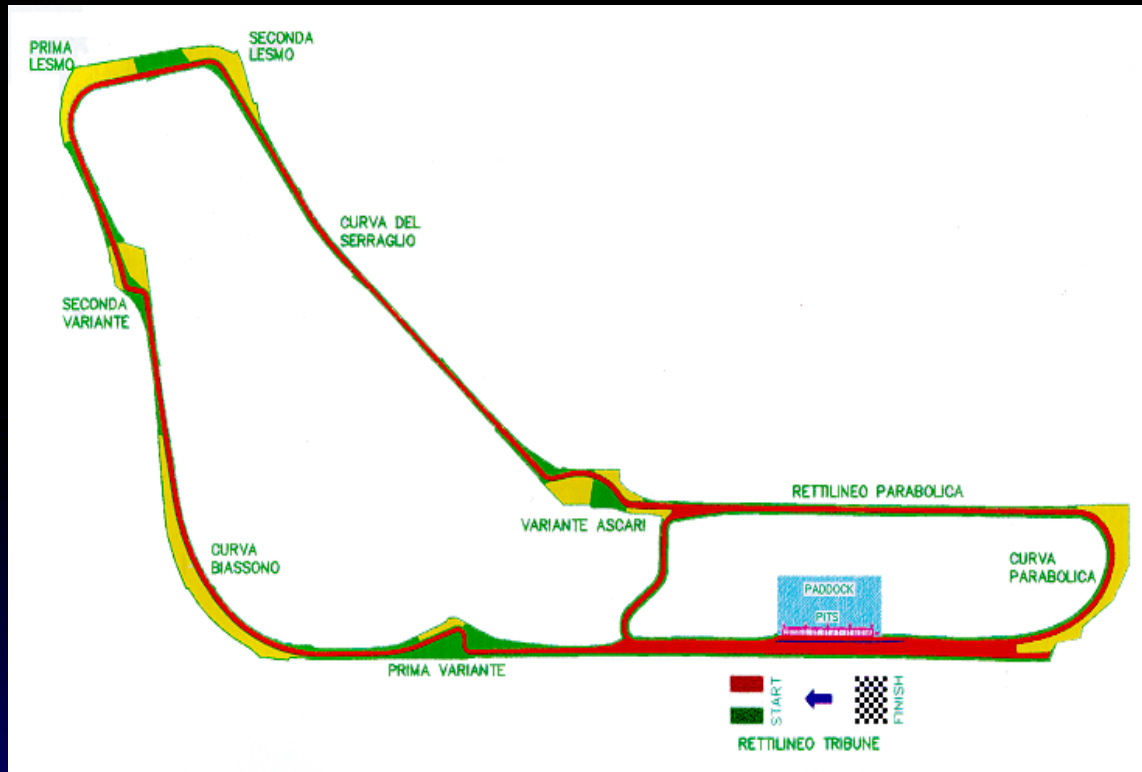
Kimi Raikonen – trenutni svetovni prvak

Dirkališča

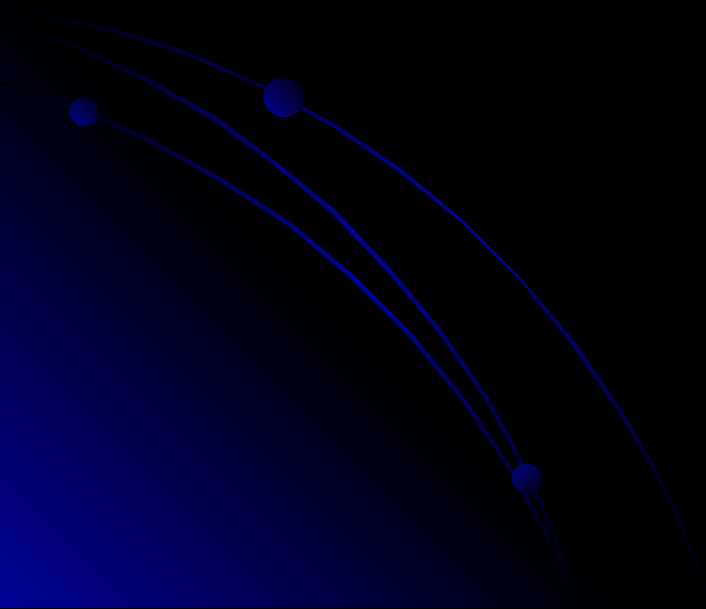
- Tipično dirkališče je sestavljeno iz štartno-ciljne ravnine, na kateri so štartna mesta in boksov, kjer dirkači med dirko menjavajo pnevmatike in dolivajo gorivo, Ponavadi so zraven štartne vrste.
- Velika večina dirkališč na katerih zdaj potekajo dirke Formule 1 je zgrajenih namensko. Edino cestno dirkališče je Circuit de Monaco,

- Autodromo Nazionale Monza, ki gosti Veliko nagrado Italije, je eno najstarejših dirkališč še v uporabi.

Dirkači sezone 2008

McLaren

Heikki Kovalainen

Lewis Hamilton

Zaminivosti:

Število nastopov: 630

Število dirk: 630

Konstruktorski naslovi: 8

Dirkaški naslovi: 11

Zmage: 156

Prva zmagaja: VN Belgije 1968 (Bruce McLaren)

Super Aguri

Anthony Davidson

Takuma Sato

Značilnosti:

Konstruktorski naslovi: 0

Dirkaški naslovi: 0

Število nastopov: 35

Število dirk: 35

Zmage: 0

Prva zmaga: -

Zadnja zmaga: -

Force India

Giancarlo Fisichella

Adrian Sutil

Novo moštvo v formuli 1

Honda

Rubens Barrichello

Jenson Button

Značilnosti:

Konstruktorski naslovi: 0

Dirkaški naslovi: 0

Število nastopov: 70

Število dirk: 70

Zmage: 3

Prva zmaga: VN Mehike 1965 (Richie Ginther)

Toro Rosso

Sebastian Vettel

Sebastien Bourdais

Značilnosti:

Konstruktorski naslovi: 0

Dirkaški naslovi: 0

Število nastopov: 35

Število dirk: 35

Zmage: 0

Prva zmaga: -

Toyota

Timo Glock

Jarno Trulli

Značilnosti:

Konstruktorski naslovi: 0

Dirkaški naslovi: 0

Število nastopov: 104

Število dirk: 104

Zmage: 0

Prva zmaga: -

Red Bull

Mark Webber

David Coulthard

Značilnosti:

Konstruktorski naslovi: 0

Dirkaški naslovi: 0

Število nastopov: 53

Število dirk: 53

Zmage: 0

Prva zmaga: -

Williams

Kazuki Nakajima

Nico Rosberg

Značilnosti:

Konstruktorski naslovi: 9

Dirkaški naslovi: 7

Število nastopov: 486

Število dirk: 486

Zmage: 113

Prva zmaga: VN Velike Britanije 1979 (Clay Regazzoni)

Renault

Nelsinho Piquet

Fernando Alonso

BMW Sauber

Robert Kubica

Značilnosti:

Konstruktorski naslovi: 0

Dirkaški naslovi: 0

Število nastopov: 35

Število dirk: 35

Zmage: 0

Prva zmaga: -

Nick Heidfeld

Ferrari

Felipe Massa

Kimi Räikkönen

Značilnosti:

• Konstruktorski naslovi: 15

Dirkaški naslovi: 15

Število nastopov: 758

Število dirk: 758

Zmage: 201

Prva zmaga: VN Velike Britanije 1951 (Jose-Froilan Gonzalez)

